

TEEMU SUORSA

Ohjaus, motiivit ja teknologia koulussa ja työssä – Ohjausalan tutkimuksen verkoston kevätkonferenssi 2021

Ohjauksen moniulotteisuus näkyi myös 7.5.2021 järjestetyssä Ohjausalan tutkimuksen verkoston kevätkonferenssissa. Kaikkiaan konferenssi kokosi n. 60 ohjausalan tutkijaa ja tutkimuksesta kiinnostunutta keskustelemaan ohjauksesta. Ohjelma kokonaisuudessaan löytyy sivulta www.oulu.fi/psychology/node/209784

Konferenssin keynote-luennon piti professori Morten Nissen Aarhusin yliopistosta. Nissen on tutkinut muun muassa nuorten päihitteiden käyttäjien ohjausta Kööpenhaminassa sekä motiivien ilmenemistä ja rakentumista ohjauskeskusteluissa. Luennossaan hän keskittyi erityisesti motivaation ja metamotivaation käsitteisiin sekä näiden työstämiseen uusissa ohjauksen taidevaikutteisissa muodoissa. Vaikka motivoiva haastattelu ja muun muassa Decin ja Ryanin motivaatioteoriat ovat suomalaisille ohjaajille ja ohjausalan tutkijoille tuttuja, luennon jälkeen heräsi kuitenkin kysymys siitä, voisiko keskustelu 'motivaatiosta' olla myös suomalaisen psykologian ja kasvatustieteiden kentällä moninaisempaa. Nissen nosti erityisesti esille Ute Osterkampin jäsenyyksen motivaation käsitteestä, jolla voisi olla paljon annettavaa nykykeskusteluihin. Missä kaikkialla herää kysymys metamotivaatiosta: Olemmeko motivoituneita motivoitaviksi? Suosittelem seuraamaan Nissenin johtaman

projektin 'Rearticulating the formation of motivation' tuotoksia.

Päivän ensimmäisessä työryhmässä 'Ohjaus, koulu ja kasvatus' käsiteltiin opettajien ohjaustaitoja ja toimijuutta (Sanna Vehviläinen) sekä näkökulmia työssäoppimisen ohjausprosessista (Marika Matengu ja Laura Huhtala). Susanna Hellsten ja Kirsi Raetsaari kertoivat väitöskirjatutkimuksistaan tarkastellen toimintaperusteisiin keskittymistä ohjaustyössä sekä sitä, miten toimintaperusteita analysoimalla saadaan näkyville monialaisessa opiskeluhoitotyössä vaikuttavia ristivetoisia tavoitteita. Työryhmässä päädyttiin muun muassa ikuisuuskysymyksen äärelle: miten jatkaa hyviä tuloksia tuottanutta toimintaa erillisen hankerahoituksen päätymisen jälkeen. Toisaalta toimintaa uudelleen organisoimalla – muun muassa ohjauskeskusteluissa kehkeytyvää ymmärrystä opiskeluhoillon solmukohdista hyödyntämällä – uskottiin myös päästävän toiminnan aitoon kehittämiseen ja uudennlaiseen toiminnan tuloksiin, myös ilman mittavia hankerahoituksia.

Konferenssin toisessa työryhmässä 'Ohjaus, teknologia ja käytänteiden kehittäminen' kuvattiin ohjauksellisen ja opinnollistavan toimintakonseptin kehittämisen haasteita työpajatoiminnassa (Sirpa Ylimaula). Anni Silvola ja Egle Gedrimiene tarkastelivat oppimisanalytiikan

mahdollisuuksia tukea koulutukseen hakeutumista sekä akateemisia ohjaukseen käytänteitä. Erääksi keskeiseksi huomioksi nousi, että erilaisten ohjauksen tueksi tarkoitettujen sovellusten kehittämiseen olisi ensiarvoisen tärkeää saada mukaan myös ohjausalan asiantuntijoita; tämä ei aina ole teknologioiden kehittämisessä itsestään selvää.

Konferenssin päättäneessä työryhmässä käsiteltiin ohjausta työikäisten ja työelämän näkökulmasta. Johanna Rantanen esitteli Suomeen tuomaansa ja kollegoidensa kanssa edelleen kehittämäänsä Työn merkitysten ja täyttymysten -kyselyä. Kysely on suunnattu käytännönläheiseksi työelämä- ja uraohjauksen työvälineeksi. Teea Ojan ja Marja Keväjärvän tutkimukset aikuisten ohjaukokemuksista alleviivasivat jatkuvan ja elinikäisen ohjauksen tarvetta. Yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan kannalta mielekäs työ ei ole itsestäänselvyys. On

yksilön, organisaation ja yhteiskunnan etu, että työelämään luodaan tiloja, joissa on mahdollista pysähtyä tarkastelemaan työn merkityksiä – ja tarvittaessa suuntautumaan uudelleen.

Ohjausalan tutkimuksen verkosto on viimeisen kymmenen vuoden aikana kasvanut merkittäväksi yhteisöksi, joka kokoaa tutkijoita ja ohjaajia tieteen ja yhteiskunnan eri alueilta. Vaikka osallistujien taustat ja tutkimusten aiheet ovat moninaisia, kokemus yhteisen kohteen äärellä olemisesta on vahva. Ohjausalan moninaistuessa ja kasvaessa myös tarve tällaiselle yhteisölle kasvaa. Ohjausalan tutkimuksen verkostoon ja sen toimintaan ovat tervetulleita kaikki ohjausalan tutkimuksesta kiinnostuneet. Ohjeet verkoston sähköpostilistalle liittymiseen löytyvät Suomen kasvatus-tieteellisen seuran SIG-ryhmien esittelysivuilta: www.kasvatus.net/sig-ryhmat/ohjausalan-tutkimuksen-verkosto